

DÉLSOMOGY

Függetlenségi és 48-as párti politikai lap: Megjelenik Vasárnap.

<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 korona. — Fél évre 4 korona. Negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes példány ára 20 fillér. —</p>	<p>Felelős szerkesztő: BARVÁRTH GYULA.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Igmándy-utca 60 szám. Kéziratot vissza nem adunk. — Nyílt-tér garmond sora 40 fillér. —</p>
---	---	---

Társadalmi forrongások.

A haladó kor fokozódó szükségleteivel szemben a létküzdelemben eddig rendelkezésre állott eszközök elégteleneknek bizonyultak. Szerencsére, hogy nemcsak az élefeltételek, de maga az emberi nem is folytonos-evolúcióban van és mindig új fegyvereket nyer a létért való küzdelemben.

A fejlődő tökéletesedés nyomai már is erősen mutatkoznak, különösen a nyugati nemzeteknél, a melyek mint legrégebb európai kultúrnépek a legkedvezőbb körülmények között éltek és melyeknek fejlődése következtében a legelőrehaladottabb stádiumban van.

Ezek körében már mutatkozik a legujabb szükségletek felismerésére és kielégítésére egy újabb érzék — a társadalmi érzék.

A magyar faj még nem érte el ezt a fejlődési fokot és szinte tanácstalanul áll a XX. század elején a legkülönfelebb velleitásoknak eddig soha

nem tapasztalt szörnyű káoszában, melyben az istentagadás a fanatizmussal, a mindenható állam az államnélküliséggel, a legkörülatlanabb individualizmussal, az anarkia, a vasmarku szocializmussal, egoizmus az altruizmussal vivja szörnyű harcát. Szinte féltő, hogy ez a féktelen forgatag, mely mindent veszélyel fenyeget, tényleg elsöpri azokat az államokat, melyek nem látják az ellentétes erők eredetének irányát, mely a kibontakozás felé vezet.

A kérdések tömkelegeiben, a hol az okok komplexumánál fogva az ész hatalma megtörik, mintegy beidegzi az ember a határozatokat és ellenhatásokat és csak ezek irányítása után mehet.

A társadalomnak még azon rétegeiben is, melyek vezérszerep vivésére volnának hivatva és tényleg visznek is, a legtöbbekben hiányzik a társadalmi öntudat, vagyis nincs meg bennük az a fizikai állapot, mely megismerteti az emberrel nemcsak azt, hogy ő minden más embertől különálló „én,” hanem azt is, hogy azokkal együtt egy összefüggő organikus egészet, egy élő individuumot képez, melynek ma-

gában véve ő csak elenyésző, csekély része.

Nem kell azonban azt gondolni, hogy a társadalmi öntudatnak a kifejlődésére csak várni kell és hogy az, ha itt van az ideje, úgy is kifejlődik.

Az evolucionális fejlődés mindig a viszonyok hatása alatt keletkezik, tehát utólagos, alkalmazkodó jellegű; de kifejleszthető preventive is, ha előidézük az okokat, a melyeknek eredménye.

Annyi bizonyos, hogy a szükségletek felismerése nélkül a társadalom nem ismerheti fel azon feladatait sem, melyeket maga elé tűzni és megvalósítani, vagy melyért küzdeni hivatva van.

Ezen szükségleteknek és feladatoknak fel nem ismerése az oka egyrészt annak is, hogy a parlamentarizmus annyira lejárt a magát.

De oka másrészt annak is, hogy nálunk hiányzik a közérzetnek és közvéleménynek hatalmasabb kifejlődése. Nincs meg a közérdeknek az a világos felfogása, mely megtanítaná az embereket, hogy a közjó előmozdítása

Egy modern mindenttudó.

Semmi sem jellemzi jobban a mi korunkat, mint az az ellentét, a mely a művelt embernek ismeretköre és a mindennapos szükségletté vált ismeretek roppant kiterjedése között van. Az embert arra hajtja a szükség, hogy többé-kevésbé egyoldaluan képezze ki magát, ha a maga életpályája dolgaiban teljes és biztos képzettséget akar szerezni. A tudományok többi területeit kénytelen elhanyagolni, a polihisztor ma már körülbelül a lehetetlenségek sorába tartozik. Viszont azonban az élet minduntalan vet fel olyan problémákat, melyek megoldásához okvetlen szüksége van mindenkinek szakmájától távolos ismeretekre. Ezt az ellonmondást a modern ember

úgy egyenlíti ki, hogy tart magának a könyvespolcán egy saját külön mindenttudót, a ki tud mindent, a mire gazdájának szüksége lehet és gyorsan, könnyen, megbízhatóan ad meg minden felvilágosítást minden fölmerülő kérdésre. Ez a mindenttudó — mindenki kitalálhatta — a *lexikon*, ez a modern életet jellemző könyv; az emberi művelődés eredményeinek a mindennapi élet számára való feldolgozója.

Nagy kulturájú nemzeteknél a lexikonnak különböző típusai fejlődtek ki, a feldolgozás módja, a terjedelmé stb. különbségei szerint s egy-egy nagy lexikon valóban enciklopédiája szokott lenni az egész emberi művelődésnek. Nálunk azonban jó formán csak a nagy, számos kötetre rugó lexikonok alkotása irányában haladt a fejlődés. Tudjuk, hogy az első erőfeszítések ebben

az irányban még a múlt század első felében történtek, de sikerre csak a legujabb időben jutott az ügy. Csaknem teljesen el volt azonban eddig hanyagolva egy másik lexikon-típus, a melynek pedig gyakorlati hasznossága talán fontosabb a nagy lexikonokénál is: a kisebb terjedelmű, de ép azért könnyebben kezelhető *kézi lexikon*.

Mindenki tapasztalhatta, hogy mikor hirtelen egy adatra, egy tényre vagy sürgős felvilágosításra van szüksége, a nagy lexikon célszerűtlennek bizonyul, mert a címszók roppant tömkelegében idő kell, a míg rábukkan a keresett címszóra s ha megtalálta is, oly bő és hosszas ismertetést talál, a mely inkább tanulmányozásra való, mint a gyors pillanatnyi tájékoztatásra.

Ez adja meg leginkább a kézi lexikon szükségét. Munkám vagy olvasmányom köz-

Costüm és Blouse különlegességek nagy választékban!

Alkalmi eladás:

85 cm. Széles posztók 50 fill. mtrje.
115 " " " 75 " "

Vidékre minták ingyen és bérmentve.

DEUTSCH DÁVID FIA divatházában Szigetvár.

a legjutalmazóbb befektetés.

Ezen felfogásnak beleoltása az alampolgárokba a legjobb szer a forszalkodások és politikai gyűlölet ellen, ez maga képes az annyit hangoztatott korrupció ellen sikra szállani.

És társadalmi érzékünk hiányának még egy végső oka van; hogy a társadalom semmi elismeréssel sem adózik azoknak, a kik ezekkel a kérdésekkel behatóbban foglalkoznak.

A minek okát legalább részben abban kell keresni, hogy igen sokan ezek közül, a kik ezekkel a kérdésekkel foglalkoznak — sajnos — szembe-helyezkednek a nemzeti eszmével.

i-1.

A politikai helyzet.

A magyar kormányférfiak Bécsben.

Bécs október 7.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter ma az általános kihallgatás során audiencián jelentkeztek az uralkodó előtt.

Az értekezlet tárgya a delegációk elé terjesztendő közös hadügyi kérdések voltak.

Az audienciát megelőzőleg az osztrák pénzügyminisztériumban ülés volt, amelyen a közös pénzügyminiszter jelentek meg, s ott voltak a magyar és osztrák pénzügyminiszterek és honvédelmi miniszterek.

A portugál forradalom.

Portugáliában a köztársaság kiáltása általános örömet és lelkesült-ség idézett elő.

A liszaboni nép lelkesedését nem lehet leírni. Az egész város talpon van s középületeket fellobogózták s mindenütt a köztársaság lobogója leng.

A nép egész áradata gyülekezett a Don Pedro téren és ott rögtönzött emelvénnyel alkalmi szónokok a forradalmat s a köztársaságot dicsőítik.

Az ideiglenes kormány.

Madrid, október 7.

Bajadoból érkezett hivatalos távirat szerint Portugáliában kikiáltották a köztársaságot.

A király lemondása.

A király menekülése előtt lemondott a trónról s egy erre a célra elkészített iratot aláírt. Hír szerint életét minden körülmények között garantálták és azt is meg fogják neki engedni hogy vagyonát magával vihesse. Apánászárol az új kormány csak később fog dönteni.

A hatalmak értesítése.

Liszabon október 7.

Braga Teofil, az ideiglenes kormány elnöke a hatalmak külügyminiszteriumaihoz táviratot intézett, amelyben a köztársaság proklamálását és az ideiglenes kormány kinevezését közli s egyttal kijelenti, hogy a kormány garántál a közbiztonságért és rendért.

Anglia hajlandó a köztársaságot elismerni ha az új kormány állandó lesz.

A királyi család sorsa.

Berlin, október 7.

A portugál királyi ház rokonaihoz Mantelberg kastélyba érkezett távirat szerint Manuel király és anyja a liszaboni kikötőben egy angol hadihajó fedélzetén biztonságban van.

Az aradi gyászünnep.

Tisza a vértanuk szobránál.

Tehát megtörtént az érdeklődéssel várva-várt esemény.

Tisza István megjelent és beszélt az aradi tizenhármak emlékének. Azonban nem érte meglepetés a nemzetet: Tisza nem azért ment Aradra, mint az „Egyetértés” is igen helyesen írja, hogy Canossát járjon, sőt ellenkezőleg, egészen új fordulattal azt eslekedte, hogy a vértanuk sírja mellől intézett lojalitástól és szerelmi vallomástól olvadózó szöveget Becs felé.

Miután vázolta azt a történelmi fátumot, mely evszázadokon át szembe állította a dínasztiait és a nemzetet és történelmi szükségnek mondta a vértanuk küzdelmét, oly vérdózatnak, melynek gyümölesét a mai boldogabb kor élvezzi, kinyilatkoztatta, hogy a fejedelem és a nemzet éppen e nagy áldozatok eredményeként ma már megértik egymást, közösen áldoznak a nemzeti hősök emlékeinek. — A közös áldozatot nem látuk, mert hiszen Tisza csak a képviselőházat képviselte és bármilyen szívesen tennék is, nem tudunk hitelt adni annak az optimista kijelentésnek sem, hogy a nemzet és a király közötti összhang immár teljesen helyreállt.

Az ünneplés délelőtt 9 órakor kezdődött s a minoriták templomában gyászisten-tisztelet volt, mely után a közönség a vértanuk szobrához vonult, a menet élén a 48-as honvédekkel. A szobornál a Himnusz eléneklése után Keszler Ede színész Palágyi alkalmi költeményét szavalta el — s az énekkar gyászadalokat adott elő, s ezután gróf Tisza István lépett a nemzeti színi drapériával és tölgylobbal díszített emelvényre s mondta el kettekkü lojális beszédét.

ben fennakadok egy adaton, a melyet nem ismerek, pedig nélküle nem haladhatok tovább. Arra azonban sem időm, sem nyugalom, hogy az illető tárgyról hosszas értekezéseket olvassak. Csak azt az egyetlen adatot keresem, a melyre szükségem van, hogy aztán tovább haladhassak. A nagy lexikon a maga tulságos bőségével nem ilyenkorra való, itt a kisebb kézi lexikon segít, a melyben hamar megtalálom, a mire szükségem van és azonnal rábukkanok arra az adatra, a melyet keresek, a nélkül, hogy fölöslegesen töltönnem kellene az időt. A nagy lexikon bővebb felvilágosításai elmaradnak egy nyugodtabb órára.

A nagy lexikon tulajdonképen enciklopédia, a mely teljességre törekszik s ezért felölel minden olyan részletet is, a melyet az ember sohasem keres lexikonban, mert nem szükséges keresni, ugyis tudja. Talán még az elemi iskolában tanulta meg. Mi szükség van arra, hogy ezek is benne legyenek? A nagy lexikon, a maga elméleti teljességre való törekvésében, nem hanyagolhatja el az ilyen részleteket, a kisebb kézi lexikon azonban a mely csupán gyakorlati célokra törekszik, bátran ellehet és el is van nélkülük, mellőzi őket, mint fölösleges ballasztot, a melyet úgysem keres ben-

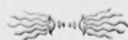
ne senki, tehát nem is nélkülöz senki.

Az ilyen kézi lexikon praktikus használhatóságát kipróbálhatta mindenki. Ha megvan is könyvszekrényemben a kézi lexikon mellett a nagy lexikon, mindig a kézi lexikonhoz fordulok előbb s csak ha nagyon bő felvilágosítára van szükségem, fordulok a nagyhoz. A kézi lexikon jobban a kezem ügyébe esik, állandóan ott tarthatom íróasztalomon, megtalálni benne, a mit keresek, alig kerül több időbe, mint ha megnézem az órámat. Ilyen mindig kezünk ügyében eső kézi lexikont ad ki most a Franklin-társulat. Címe: *A Franklin Kézi Lexikona*. Szerkesztésének irányító oka az, hogy mindenből csak annyit vettek fel bele, a mennyire az embernek csakugyan szüksége van a mennyit csakugyan keres a közönség a lexikonban. Minden fölösleges dolgot elhagytak belőle, hogy fölvéhesse minden szükségét. Mindent abban a terjedelemben adnak a hogy szükséges; mellőzik a tájékozódást megnehezítő túlbőséget a nélkül, hogy mellőznének bármit is, a mire szükség lehet. Bizonyára nem könnyű feladat volt megtalálni ezt a helyes mértéket, de a mai élet kivanalmának s a műveltség teljes anyagának helyes ismerete alapján fényesen sikerült ez a nehéz feladat. *A Frank-*

lin Kézi Lexikona ily módon megbecsülhetetlen gyakorlati segédeszköze lett a művelt magyar embernek. A nagy lexikont arra nézve, a kinek megvan, kiegészíti s arra nézve, a kinek nincs meg, pótolja.

A *Franklin Kézi Lexikona* az adatok megbízhatósága és pontossága dolgában is a legnagyobb gonddal van kidolgozva. Szerkesztője Radó Antal, a kitünő író vezetése alatt csupa kiváló szakemberekből áll, a kik a maguk szakmája körén belül a legnagyobb lelkiismeretességgel és gondossággal végezték feladatukat, úgy, hogy a lexikon adataira nyugodtan támaszkodhatik bármikor bárki.

Három szép, vaskos kötet, kitünő tartós papirosra, szép metszésű, nagy betűvel, izléses és erős kötésben. Az ember szívesen lát maga előtt, az íróasztalán, kézi-könyveit közt három ilyen rokonszenves külsejű, okos kötetet. Az ára *A Franklin Kézi Lexikonának* mindössze 54 korona. Megszerzése tehát senkire sem jár nagy anyagi nehézséggel. Minden jel arra vall, hogy hamarosan nagy kelendőse lesz s úgy meggyökerezik minden háznál, hogy művelt magyar ember meg sem lehet nélküle.

A beszéd végeztével, a kormány, a főrendiház az országgyűlési pártok és küldöttségek tették le koszorúikat. *Barabás Béla* lépett az emelvényre s bizonyos éllel a következőket mondta:

A vértanuk kezéből kicsavarták a fegyvert, mi azonban törvénykönyvvel kezünkben tovább is küzdünk a nemzet függetlenségéért és nem lépünk a lemondás útjára és nem követjük azokat, akik ezt a politikát hirdetik.

Barabás e rövid beszéd után a 48-as függetlenségi Kossuth-párt, *Lovász Márton* pedig a Justh-párt koszorúját tette le a szoborra. A szabadságtérről a közönség kivonult a vesztőhelyre, ahol Barabás Béla a vesztőhely megvételéről számolt be. Délután 3 órakor pedig a Kossuth szobor talapzatára nagyszámu közönség jelenlétében tette le *Hédervári* Lehel orsz. gyűlési képviselő szép beszéd kíséretében a 48-as Kossuth-párt koszorúját.

A meghatottsággal hallgatott hazafias beszéd után az ünnepély véget ért.

Apró megjegyzések.

A közel multban, hogy a kaposvári vicinális a turbéki uti átjárónál egy embert elgázolt, az előjáróság nagyon helyesen erre a veszélyes helyre *sorompó felállítását* kérte. Volt is ez ügyben helyszíni szemle s most a képviselőtestületet hívták föl nyilatkozattételre az iránt, hogy a sorompó felállítása nem okoz-e főleg heti és országos vásárok alkalmával forgalmi zavarokat. Reméljük, hogy a képviselőtestület rá fog mutatni arra, hogy a felállítandó sorompó a közlekedést zavarni nem fogja, mert egyrészt ezen az uton csak néhány járásbeli község közlekedik Szigetvárral, másrészt a heti vásárookra az érdekelt községek leginkább vonaton esetleg gyalog járnak be, az országos vásárra jövet, főleg az állatvásár napján, ezen az átjárón nem is kell áthaladni, mert az állatvásártérre nem a vasutat átszelő ut vezet. Különbén a sorompó felállításánál nem az a kérdés, hogy okoz-e forgalmi zavart vagy sem, hanem hogy szükség van-e rá. Hiszen a hoboli uton a forgalom százszor nagyobb, mint Turbék, Mozsógó felé s így a sorompó sokkal jobban akadályozza a közlekedést annál is inkább, mert a Pécs-barcsi vonalon a vonat közlekedés is gyakoribb, de azért nem jutott eszébe senkinek, hogy onnét a vasuti sorompót eltávolítsák. Mennyivel inkább helyén való tehát a sorompó a turbéki uti átjárónál, a hol forgalmi zavart alig csinál s a hol a veszély, mint szomorú példák igazolják, nem csak nagy, hanem állandó is, mert a szőlőből erre járnak haza a kocsik, a szőlőben pedig nem vizet szoktak inni az emberek.

—o—

Etérők lehetnek a vélemények vizetvezetékünk szükségességéről és értékéről s vitakozhatunk ezekről a kérdésekről komoly képű városatyák és adófizetők, van azonban egy publikum, amely kritika nélkül, zajos örömmel, nagy meglepéssel üdvözli a vízvezetékét, csodálattal gyülekezőven annak látható részei: a *közkutak köré*. Ez az elégedett, örvendező közönség: a

gyermek világ. Nézik, próbálgatják, körülállják, egyszer-mászor föl is másznak rá, szóval a szeretet és öröm minden jelével elárasztják. Büszkéek lehetnek erre a sikerre a vízvezeték apostolai, nagy eszmét valószínűleg meg vele, mert ime a gyermek világ hozsannával üdvözli, már pedig régi igazság hogy az ifju szíveket csak nagyszerű ideálok tudják elragadni. A gyerekeknek ez a nagy öröme és mulatsága azonban egy kicsit korlátozandó, mert a nagy játéknak az lesz a vége előbb utóbb, hogy elrontják a kutakat, oktalanul pazarolják a vizet s mikor a közkutaknak hasznát kellene látnunk, felmondják a szolgálatot. A közrend őrei hivatják elsősorban a gyerekek nagy szeretetét lelohasztani. De sokat tehet e tekintetben az iskola is, mert a közkutak gyermek bálmulói legnagyobb részt iskolás gyerekek, akiknek fölvilágosításával kellő mederbe lehetne terelni a közkutak tultengő kultuszát.

H I R E K.

— **A trónörökös Somogyban.** Mint illetékes helyről közlik, november hó első felében *Ferenc Ferdinánd* trónörökös Berzenecére jön, ahol mint *Festetics* Tasziló gróf vendége fácánokra fog vadászni. A trónörökös, aki több napot fog tölteni a berzeneci vadászkastélyban, már három ízben vadászott mint *Festetics* gróf vendége a világhírű vadászterületen. — A trónörökös érkezésének pontos ideje még nincs megállapítva, de fogadtatására a *Festetics* uradalomban már nagyban folynak az előkészületek.

— **Bírák és ügyészek kongresszusa Győrben.** Az országos bírói és ügyészi egygyűlés, e hó 16-án Győrben tartja meg közgyűlését.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Somogyvármegye közigazgatási bizottsága október 12-én, szerdán délelőtt 9 órakor *Makfalvay* Géza főispán elnöklésével ülést tart.

— **Esküvő.** Tegnap délelőtt vezette el tárhoz *Placsintár* Emil kaposvári pénzügyi számtiszt a helybeli Ferencrendiek templomában menyasszonyát *Tóth* Ilonkát, *Tóth* István ügyvéd, takarékpénztári igazgató leányát. Sok szerencsét és boldogságot kívánunk az ifju párnak.

— **Jom-Kipur.** Izraelita polgártársaink f. hó 13-án esütörtökön ülik meg ez engesztelés napját, amikor is az egész napot böjtöléssel áhitatoskodással töltik el. Ezen ünnep az ugynevezett hosszú nap.

— **Választások az iparostanonciskolában.** A szigetvári államilag segélyezett iparostanonciskola bizottsága által f. hó 6-án d. u. 4 órakor tartott gyűlésen *Walde* Lajos elnök elhalálozása folytán *Baumgartner* Adolf elnökké, *Herzeg* József pénztárnokká, választottak. Több fontos ügyek tárgyalása után a jegyzőkönyv hitelesítésére *Fischmann* Adolf és *Schmidt* Nándor kérétek fel.

— **A kéményseprői szabályrendelet.** A kéményseprői szabályrendelet ügyében a vármegye augusztus havi közgyűléséből kiküldött albizottság f. hó 15-én délelőtti 9 órakor a vármegyeháza tanácstermében ülést tart.

— **A Somogy megyei vásári tilalom megszünt.** A kolera miatt betiltott somogyi országos vásárokat miután itt kolera nincs, a kereskedelmi miniszter a tilalmizár alól föloldotta. S megengedte, hogy a megyebeli összes vásárok megfelelő szigorú ovó intézkedések mellett megtartandók.

— **A százforintosbankó beváltása.** Az osztrák-magyar bank hirdetményt adott ki, hogy az 1880-ban kibocsátott százforintos bankjegyeket 1910 október 31-én *tul nem váltja be.* Akinek tehát még van valahol a láda fiában régi száz forintos siessen beváltani, mert a jövő hónapban már csak muzeumba való lesz az öreg bankó.

— **Október 6. az áll. elemi iskolában.** A sok szomorú emlékből 3 nap az, mely a nemzet szívében legmélyebben van bevésve; ezek: a mohi ütközet, a mohácsi vész és az 1849. október 6. A két első napot már mint régen mult történeti eseményt említjük, de október 6-ának emléke szívünket szoritja össze. Sajog és fáj a nemzet szíve, hogy a magyar történelem ily napot kénytelen volt feljegyezni. Ezen a fölvilágított megrendítő napon végrehajtott ítélet a világ-történet legigazságtalanabb és legfölközből több ítélete. E gyászos napon a szigetvári állami elemi iskola növendékei is lerótták kegyeletüket a tizenhárom halhatatlan emlékének. Legyen áldott emléküik közöttünk örök időnkig, kik nemcsak küzdöttek, de meghalni is tudtak — a szent szabadságért és a hazáért. *ó. n.*

— **Scholez István dr. halála.** A pécsi orvosi kar egyik legrokonszenvesebb tagja volt *Scholez* István dr. ezredorvos, kinek hosszú betegeskedését Pécsen és a vidéken állandóan és igen sokan figyelemmel kísérték, sőt páciensei közül többen egy ízben már el is sirattak akkor, hogy halálának pár héttel ezelőtt híre futott. A halálhír akkor nem volt való, *Scholez* István súlyos beteg volt ugyan, de *Mária-Grün*ben üdült s hozzátartozói a legjobb reményekkel eltelve várták, hogy meg fog gyógyulni. A súlyos szervi baj gyógyulása azonban nem következett be, sőt e hét elején annyira rosszabbodott, hogy *Scholez* Istvánt aggodó családjába Bécsbe kísérte, hol hétfőn elhalt. A megboldogult holttestét Pécsre szállították, és tegnap délután 3 órakor óriási részvétellel temették el ideiglenesen; mert később a munkácsi r. k. plebánia templom alatti sírholtban helyezik örök nyugalomra.

— **Uj vasuti megálló a budapesti vonaton.** Keszőhidegkut—Gyöng és Pincehely közt fekvő 64. sz. őrháznál *Belecska* elnevezéssel vasuti megállóhely létesült.

— **Mikor fizetéskeptelen a kereskedő?** Furesa ítéletet hozott a kuria június 7-én, 456/910 sz. a. Kimondja pedig az ítélet a következőket: „Noha a közadós áru- és váltó tartozásai fizetésében késedelmes volt, boltbérét csak részben fizette s pénztárnokát többször utasította, hogy a hitelezők a vagyonbukottak ismertett fizetési késedelmét elnézték, a nélkül, hogy ellene a megtámadott jogeselekmények időpontjában végrehajtást foganatosítottak, avagy csak kérték volna is, e tényekből nem lehetett megállapítani, hogy az üzletet tovább folytató közadós a megtámadott jogeselekmények idejében fizetéseit már megszüntette.”

— **Október 6-ika a kath. Legényegyletben.** A mult számunkban jeleztük már hogy az aradi tizenhárom magyar vértanu emléket a kath. Legényegylet megünnepli, és pedig a következő programmal. 1) Hymnus. 2) Ünnepi beszéd tartja: *Özörényi Károly* 3) Október 6 írta *Ábrányi E.* szavalja *Darabos József* r. t. 4) Október 6 a történelem ítélőszéke előtt, írta és felolvassa *Tolnai Bertalan* káplán. 5) Szózat, Szavalja: *Cseke Sándor* r. t. Vendégeket és érdeklődőket igen szívesen látnak.

— **Hárman egy ellen.** Szerdán este 5 óra tájban történt Németladon, hogy *Márkus József* kocsis legényt az utcán *Perger Antal*, *Weiszhart József* és *Heincz József* ottani legények megtámadták és botokkal irgalmatlanul elverték. A három hős vitéz fölvan jelentve a büntető bíróságnál.

— **Áttért a zsidó vallásra.** A „Somogyi hírlap“ írja: *Gyenes István* gemsei tekintélyes földbirtokos évekként elelőtt zsidóhíttű leányt vett el feleségül. A házasságból 3 gyermek származott, a kik a zsidó hitben nevelkedtek. Minthogy azonban a házasság még eddig egyháziilag megáldva nem volt, *Gyenes* most áttért a zsidó vallásra és egyháziilag is egybekel feleségével.

— **Megverte a lakásán.** *Takács János* né lakására a napokban beállított a vele egy házban lakó haragosa *Deák Ferencné* és őt a saját szobájába elverte. A harcias asszonyt följelentették a bíróságnál.

— **Drávfok csendőrséget kér.** Drávfok község tudvalevően a tőle 7—8 kilométer távolságra levő lakócsai csendőrségi kerületéhez tartozik, ami miatt Drávfokon a közbiztonsági viszonyok éppen nem mondhatók rózsásnak. A község képviselőtestülete most azzal a kérelemmel fordult Somogyvármegye alispánjához, hasson oda hogy Drávfok külön csendőrséget kapjon.

— **A mohácsi koleravész.** Ujabb megbetegedés sem Mohácson, sem környékén nem fordult elő. A régebbi megbetegedések közül tegnap a járványkórházban meghalt *Bachmann Frigyes*.

— **Bosszuálló felbolond.** *Gergics Pál* drávasztárai lakos kertjében 13 darab szép termő gyümölcsfát tördelte ki bosszúból a mult héten a saját testvérbátyja, a gyenge elméjű *Gergics János* (vörös). A gyümölcsösből okozott kár 130 koronára rug.

— **Öreg ember nem vén ember,** írta és mondta *Jókai Mór*. Ez nyert beigazolást most kedden is Gyöngyösmelléken, hol a *Schellenberger*-féle korcsmába borozgatott *Németh József* (hadnagy) 70 év körüli váradi földműves polgár *Kelemen Gyuláné* férjétől elvált könnyűvérű többször büntetett asszonnyal. A midőn leszállt az est, az összebarkozott szerelmesek eltűntek és vigan turbékoltak. A pásztor óra elmúltával azonban nagyot nézett az öreg *Németh*, mert egy darab 100 koronása elveszett. Nyomban jelentést tett az esetről a csendőroknél, kik rögtön tisztában voltak azzal, hogy a pénzt az asszony csente el mulatás közben az öreg zsebéből. *Kelemen Gyuláné* a kihallgatás alkalmával a lopást tagadta, de a személmotozás alkalmával a községi hába megtalálta nála a százast bankót. A panaszos kérésére miután a pénz megkerült, a bűnös asszonyt szabadon bocsájtották.

— **Tűz.** Mint tudósítónk jelenti, *Kereszturi János* magyarladi lakos kárára 200 korona értékű szalma kazla porrá égett. A kár nem térül meg, mert biztosítva nem volt. A tűz mikénti keletkezésére nézve csendőrség erélyesen nyomoz.

— **Halál a patikában.** Bor helyett mérget ittak. Megdöbbentő szerencsétlenség történt tegnapelőtt a balatonszántódi patikában. Ugyanis *Vanek Győző* gyógyszerész Budapestről egyik gyógyszerértárból gyógybort rendelt, mely meg is érkezett. A csomag felbontása után 3 kis pohárba töltött és megkínálta *Szórádi Sári* 18 éves gyakornok kis asszonyt és *Eitner Géza* intézőt. Kocintottak.

— *Vanek* és a kisasszony fenéig üritették a poharat, az intéző pár csöppet ivott. A következő percben *Vanek* és a kisasszony iszonyatos égést éreztek bensejükben, s eszméletlenül vergődtek a földön. *Eitner* segélykiáltásaira összecsozdult a nép s *Körös-hegyre* küldtek orvosért de mire ez megérkezett, a gyógyszerész és a gyakornok kisasszony kiszenvettek, mert a mérget helyett bor helyett ittak, roppant erős volt. Az intéző állapota is súlyos. A szerencsétlenek iránt a részvét általános. A vizsgálat megindult.

— **Sikkasztó könyvelő.** Mint tudósítónk jelenti, *Bareson* a *Spitzer Lipót* és társa gabonakereskedő cégnél alkalmazásban volt *Ebenspanger Rudolf* könyvelő 1500 korona elsikkasztása után megszökött. Körözik.

— **Nyomtalanul eltűnt.** *Czompó István* nagydobszai polgár gépvásárlás végett még a mult hó 18-án Budapestre utazott, honét 22-én irt haza a feleségének, hogy másnap megérkezik. Azonban mindmáig nem érkezett haza. Az eltűnt embert körözik. Alapos a gyanu, hogy *Compót* kinél 500 korona pénz volt a fővárosban kifosztották és talán meg is gyilkolták.

— **Véres verekedés az országuton.** *Bucsu* volt a mult vasárnap *Németujfaluban*, hol vigan voltak a környékbeli legények, sőt a *Förös*-féle korcsmában kivilágos kivraddig tartott a mulatság. Ott mulattak reggel 5 óráig *Csulak Sándor*, *Vajda István* és *Pap Imre* váradi legények is, kik hazamenet, a sztmihályfai malomnál az országuton összevesztek és miután szó szót ért, összeverekedtek *Vajda István* és *Csulak Sándor*. Először botokkal ütlegelték egymást, majd *Vajda* kést rántott és *Csulakot* fejbeszurta, ki a szurás után véres fejjel az árokba bukott. Így végződött a németujfalusi bucsu az országuton. A büntető bíróságnál pedig egy súlyos testi sértési ügygel többet fognak tárgyalni.

— **Az osztrák-magyar cukorkartel tárgyalásait** a mult héten felmerült nagy ellentétek dacára újra felvették és az ezidőszerinti hangulatból ítélve, nincs kizárva, hogy a kartelt további egy évre meghosszabbítják. Az ujjonnan alakult cukorgyárak e határidőig úgy sem zavarhatják meg a kartel köreit, A dolognak hamarosan kell dűlőre jutni, de meg a kereskedelem jól-rosszul van már csak ellátva cukorral. Tekintve, hogy a régi és új cukor közötti réport ugyszólván teljesen eltűnt, akár lesz kartel, akár nem, az árak olcsóbbodása mindenesetre várható.

— **A víz mint a gyomor- és bélbetegségek óvószere.** Mindenki tudja, hogy a *Karlsbadban* és *Marienbadban* gyógyulást kereső gyomorbeteg legnagyobb kontingensét magyarok alkotják. Ennek oka pedig az, hogy a magyarkonyha igen izletes, de meglehetősen nehezen emészhető táplálékokkal látja el fogyasztóit, továbbá az, hogy a magyar ember az étkezés után boritalhoz van szokva. A bor pedig a zsíros ételek emésztését gátolja. A táplálkozásnak ezen betegségekre vezető hátrányait az ivóvíz van hivatva kiközösíteni. Erre azonban a víznek tisztának jónak és olyannak kell lennie, hogy a táplálékot az emésztéshez kellően előkészítse. Közismert dolog, hogy e célra a *Mohai Ágnes*-forrás a legelső sorban felel meg, mert, nemcsak kitűnő oldószere a tápanyagoknak hanem alkalikus víz lévén, tiszta is, a gyomrot az emésztő nedvek elválasztására alkalmasan izgatja s kellemes ízű borital. Háztartások nagy üvegekben a mohai *Ágnes*-vizet különösen olcsón szerezhetik be.

CSARNOK.

LIRA.

Várok epedve, magam sem tudom mit?
Várok — és a szívem majd eleped,
Talán egy jó szót? Talán egy virágot?
Talán egy rövid halvány kék levelet?

Pedig máf rég hervadtak a virágok
És elmaradtak rég a levelek...
S én várok mégis, — magam se tudom mit?
Tán egy virágot, — tán egy levelet...

Nem kívánlak még a karomba zárni,
Gyönyörrel csókolni ajkadat.
Csak így akarlak messziről imádni,
Ilyen csendesen, ilyen hallgatag.

Ne csapjon meg a szenvedély lehe,
Ne tudd meg még: a mámor mit jelent.
Maradj az álmok halvány gyermeke,
Maradj tovább is ilyen tiszta szent...

Rácsólkoltam egy hervadó virágra
Az én legszentebb vallomásomat.
Bus szerelmem, nyiló rózsaszálam,
Ezt a virágot oh fogadd, fogadd.

Van egy kis csontfedelű imakönyved,
Benne a szent szűz képe, oda tedd,
Ugy sem volt még a szótlan vallomásnál
Imádság soha tisztább, soha szebb...

Ahogy kívántad, im a tűzbe dobtam
A sok halványkék, keskeny levelet,
Melyeket irtál lázasan, titokban,
Mikor szerettél és szerettelek.

Csak egytől nem tudok megválni még sem
Ez volt az első... Egy pár szó csupán...
Hogy elállt akkor lázas szivverésem:
Jöjjön el hozzánk holnap délután...

Farkas Imre.

A pupos költő.

Scarron Paul francia költő aki ifjúságát gondtalan élvezethajhászással töltötte, huszonkilenc éves korában súlyosan megbetegedett és a betegség következtében pupos lett. Mindezáltal megmaradt a jókedve. Egy szerzetes azzal vigasztalta, hogy minden földi baj, ami az embert éri, az ég különös ajándéka és ezért Scarron legyen boldog, hogy az Isten puppálta meg. A költő sóhajtva jegyezte meg:

— A jó isten egy kicsit tulságosan szeret engem.

Egy napon bemutattak Scarront Anna királynénak. XIV. Lajos anyjának. A királyné megkérdezte tőle, hogy van-e valami kívánsága, ő készségesen teljesíti.

— Ha jót akar velem tenni felséges asszony, — válaszolta Scarron — akkor nevezzen ki udvari betegnek.

A királyné nevetett és évi fizetést alapított meg neki. Attól fogva Scarron csakugyan udvari betegnek tekintette magát és ezt az aláírást használta: „Paul Scarron Malade en titre de la Reine.“ Néhány nappal a halála előtt göresös csuklási rohama volt. Mikor aztán ismét tudott beszélni, ezt mondotta:

— Mihelyt megszabadultam ettől a kellemetlen betegségtől, szatirát írok a csuklás ellen.

A szatirát már nem írhatta meg. Utolsó órájáig se hagyta el a kedélye. Az ágya körül sirdogáló hozzátartozóihoz így szólt:

— Kedves gyermekeim! Ha még annyit is sirtok, úgy nem fogtok megsírtni, mint ahogy mulattatok rajtam.

Az utolsó tréfája igen szokatlan volt. Feleségét d'Aubigné Françoise-t végrendeletileg XIV. Lajos királynak hagyta hátra. És ez a hölgy olyan ügyesen hajtotta végre a testamentumot, hogy előbb a kedvese, majd pedig Maintenon asszony néven morgánati-kus hitvese lett a napkirálynak.

Roth a búcsus.

Búcsusok mentek a falun keresztül. Az ezredorvos barátommal ott álltunk az ispánlak előtt. Egy szakállas ember ment leghátul, hajadon fővel, amint illik. A nyakában két olvasó volt. (Az egyik piros-fehér mézeskalácsból). Ugyancsak hányta a keresztet magára és énekelte a Mária éneket torkaszakadtából.

Egyszer csak ránéz a katonarorvosra.

— Dicsértessék a Jézus Krisztus.

— Mindörökké. Amen.

A búcsus megáll.

— A tekintetes ezredorvos ur talán már meg sem ösmer?

— Nem én.

— Pedig hát ott szolgáltam a keze alatt. Werter voltam az kórházban.

— Hogy hívják?

— Roth Jakab.

— Hogy lehet valaki Roth Jakab nével búcsus? Kérdelem én.

— Kérem alásan, hiszen én . . . izraelita vagyok.

Megállott a szó bennünk az álméldástól.

Roth Jakab pedig tovább hányta a keresztet és énekelte a Mária éneket, két olvasóval a nyakában.

Ekkor már a falnak dőlve, harsogva kacagtunk . . .

Az elelmes polgártárs elemőzsiát hordott szekéren a búcsusok után.

Közgazdaság.

☐ Rosszul termő gyümölcsfák.

Bár a gyümölcstermés nagysága sok olyan esethez van kitéve, amelyek a fa termőképességét csökkentik, még is a gyümölcsfáknál a terméketlenség oka többnyire abban található fel, hogy a talaj táplálóanyagban szegény.

Ezen okot fel lehet ismerni részint magáról a fáról, részint az alatta termő fűfélékről. A táplálékhiányban szenvedő fák ugyanis megmohosodnak, keveset nőnek s így terméketlenek.

A fa mohosságát azonban az éghajlati viszonyok és egyéb körülmények is okozhatják s így egyedül ebből nem lehet határozottan arra következtetni, hogy a talajban nincs elég táplálóanyag. Ha a fák mohosságát tapasztaljuk, vizsgálat tárgyává tesszük azon fűveket is, a melyek a fa alatt teremnek, hogy határozottan megállapíthassuk vajjon a talaj táplálóanyagokbani szegénysége okozza-e a mohosságot vagy sem. Ha a fa alatt kevés fű nő s ez is vékony-szálu, rossz minőségű, akkor ez határozottan arról tanuskodik, hogy a talajból hiányzik a káli és foszfor. Ilyen esetben csak dús trágyával tehetjük fáinkat termővé. Ez a dús trágya azonban ne álljon egyedül hig istállótrágyából, de emellett okvetlen szuperfoszfátot és meszet is kell alkalmazni.

A gyümölcsfák nagyon sok meszet igényelnek. Ha a gyümölcsfát elégetjük a vizszámardó hamu egyharmada mesz, ami eléggé bizonyítja, hogy a gyümölcsfa a talajból igen sok meszet von el, tehát dús mézstrágyázást is igényel. Ha a talaj eléggé mézsdus, akkor, a fa koronája alatti földben hereféléket is nagymennyiségben találunk, ha azonban ezek hiányzanak, akkor a talaj mézszegény.

A fák trágyázása tehát csak akkor helyes, ha dús istállótrágyát és meszet, vagy bő szuperfoszfátot alkalmazunk trágyázásul. Ezt a trágyázást addig kell évente ismételnünk, míg a fa koronája alatt löherefélékkel kevert dús fűnövény indul meg, ami annak a jele, hogy már a talaj felső rétegében annyi foszfor és mesz van, amennyi elegendő arra, hogy az esővíz azt részben a fa gyökereig lemossa.

☐ **A szeszadó életbeléptetése.** A Magyar Kereskedők Lapja híradása szerint, Lukács László pénzügyminiszter végleg megállapodott az osztrák kormánnyal, hogy 1911. január 1-én életbeléptetik az új szeszadótörvény rendelkezéseit. Ausztriában ugyan még csak a Reichsrath előtt fekszik a törvényjavaslat, de a kormány állítólag már megegyezett a pártokkal annak idején való elfogadása iránt.

NYILT-TÉR.

Ezen rovat alatt közlőttekét nem vállal felelősséget a szerkesztő

BORSZÉKI

az ásványvizek királya, angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer. — Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között.

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztőképes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

a mohai

„ÁGNES”

FORRÁS

természetes szénsavdús ásványvíz, mint föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvóerő fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor, légző és húgyszervi betegségeknek.

Kedvelt borvíz

Főraktár:

OSGSODÁI GUSZTÁV
kereskedésében SZIGETVÁR,

Francia-Angol nyelvtanítás és társalgás.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

860

j. 1910

Árverési hirdetmény.

Alulírott község előljárósága közhírré teszi, hogy *Istvándi község tulajdonát képező nagy korcsma és boltház épületek tartozékaikkal együtt, Istvándiban a községi jegyzői irodájában 1910 év október 24 én d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen az 1911 év január hó 1-től 1914 december hó 31-ig terjedő 4 évi időtartamra hasszonbérbe adatnak.*

Kikiáltási ár a nagykorcsmánál 800 korona, a boltháznál 120 korona.

Az árverés megkezdése előtt az árverezők a következő bánatpénzeket tartoznak letenni: a nagykorcsma árverezésénél 300 koronát, a boltháznál pedig 100 koronát.

Árverés után a bánatpénz 1/4 évi bérösszegre egészítendő ki.

A többi árverési feltételek az istvándi-i jegyzői irodájában betekintheők.

Istvándi, 1910 okt. 1-én.

Posgay Zoltán
jegyző.

Farkas József
bíró.

Gabona-piacz.

Fuchs A. Fia gabonakeresk. jelentése szerint
Árak 50 kilogramonként értendőnek.

Szigetvár, 1910. október 7-én.

Buza	—	K 9.40	9.50
Rozs	—	6.70	6.80
Árpa	—	7.—	7.20
Zab	—	7.—	7.20
Tengeri ó	—	6.—	6.10
Bukköny	—	6.—	—
Bab	—	10.—	—

Budapesti áru tőzsde.

Határidő üzlet.

Buza októberre	—	—	Mai árak.	10.29
Buza áprilisra	—	—	10.47	
Rozs októberre	—	—	7.48	
Zab októberre	—	—	7.97	
Tengeri májusra	—	—	5.54	

Bruckner-féle

hagyatékából

Egy ház

szabad kézből eladó.

Bővebbet:

Czenzer Józsefnél

Szigetvár

Rózsa-utca 257. szám.

Hirdetéseket

jutányos árért vesz fel

a kiadóhivatal

és

Kozáry Ede

könyvkereskedő.

Eladó!

Majer Vilmos kaposvári kocsigyártóstól való **egy teljesen új feketére fényezett igen szép bőrfedelű hintó.**

Krizsán Ferenc

m. kir. áll. állatorvosnál

Szigetváron.

Legcélsebb!

Legolcsóbb!

Mindenkinek nélkülözhetetlen

A FRANKLIN KÉZI LEXIKONA

mely három nagy nyolcadrétű kötetben rövid és tömör leírásokban tárgyalja az összes tudnivalókat.

Minden cikkét kiváló szakemberek írták, tehát adatai feltétlenül megbízhatók; csak azt öleli fel, amire a művelt embernek tényleg szüksége van s akkora terjedelemben, amennyiben szükséges.

Szövegét száznál több tábla — köztük sok színes — teszi szemléletesé.

A Franklin Kézi Lexikona lesz tehát a magyar közönség mindennapos használatra való, könnyen kezelhető, praktikus és hű tanácsadója.

A három pompás kötet ára 54 korona.

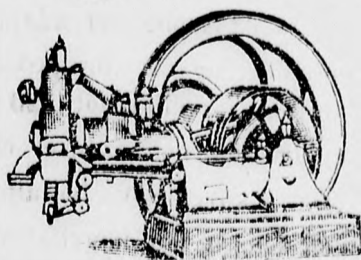
Az első kötet 1011 elején jelenik meg, a II. és III. kötet rövid időközökben.

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest. VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben

Drezdai Motorgyár Rész.-Trs.

Németország egyik legrégebbi és legnagyobb motorgyára

Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányu
Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum
motorokat és lokomobilokat
valamint Szívógázmotorokat.

Meglepő ujdonság!

EGYETEMES GENERATORUNKKAL

a tényleges löerő

Óránként csak kb. 1 fillérbe kerül.

Vezérképviselőt:

GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSA

Budapest Teréz-körút 41. Telefon 12-91.

Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fiz. feltételek.

A legfinomabb
kolozsvári
gyógy-és pipere
szappanok,
valamint
fog crém és
fog porok
és a valódi

Johanna Mária Farina

Kölni viz

kapható:

Kozáry Ede

könyvkereskedésben

Szigetvár.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci utca 63.

Által a legjutányosabb árak miatt ajánlatosak:

Locomobilok és csőplögépek, benzinkész-
letek, magánjáró gépek, szalmakaszálók, löher-
cséplők, tisztító-rosták, kondírozók, kaszálógépek,
marokrakó- és kevékítő-aratógépek, szénagyűjtők,
széna- és szalmasajtók, beronák, sorvetőgépek,
Planet Jr. kapálók, kukorica-metszők, szecská-
vágók, répvágók, darálók, orlomalmok, egye-
temes aczéliek, 2- és 3-vasú ekék és
minden egyéb mezőgazdasági gépek.